

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 36. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: onsdag den 10. juni 2015
Tidspunkt: kl. 11.30
Sted: vær. 2-133

Til stede: Holger K. Nielsen (SF), Per Clausen (EL), Jan E. Jørgensen (V), Pia Adelsteen (DF) og Sara Olsvig (IA).

Desuden deltog: justitsminister Mette Frederiksen og miljøminister Kirsten Brosbøl.

Per Clausen fungerede som formand under hele mødet.

FO Punkt 1. Rådsmøde nr. 3396 (retlige og indre anliggender) den 15.-16. juni 2015

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse)

– *Generel indstilling*

KOM (2012) 0011

Rådsmøde 3396 – bilag 1 (samlenotat)

KOM (2012) 0011 – bilag 15 (henvendelse af 6/5-15 fra Forbrugerrådet

Tænk om for handlingerne i EU om en ny persondataforordning)

KOM (2012) 0011 – bilag 14 (kopi af henvendelse til Retsudvalget af 21/5-15 fra KL)

EUU KOM (2012) 0011 - svar på spm. 4

EUU KOM (2012) 0011 - svar på spm. 5

EUU KOM (2012) 0011 - svar på spm. 6

EUU KOM (2012) 0011 - svar på spm. 7

EUU KOM (2012) 0011 - svar på spm. 8

KOM (2012) 0011 - svar på spm. 9,

KOM (2012) 0011 - svar på spm. 10

EU-note (11) – E 28 (note af 19/3-12 om nye regler for databeskyttelse i EU)

Rådsmøde 3376 - RIA – bilag 4 (Justitsministeriets brev om databeskyttelsesforordningen som opfølgning på EEU-møde 27/2-15)

EUU alm. del (14) – bilag 442 (udvalgsmødereferat, side 661 FO, forhandlingsoplæg forelagt EEU 27/2-15)

EUU alm. del (14) – bilag 268 (udvalgsmødereferat side 262, behandlet i EEU 28/11-14)

Den fungerende formand orienterede om, at man på grund af folketingsvalget ville holde sig til kun at behandle de to sager til forhandlingsoplæg. Hvis der var spørgsmål eller kommentarer til andre punkter på rådsmøderne for miljø samt for retlige og indre anliggender, skulle de stilles skriftligt.

Justitsministeren: Jeg forventer at deltage i rådsmødet i næste uge på trods af valget. I dag skal vi diskutere databeskyttelsesforordningen, og jeg kan lige så godt indledningsvis sige - som jeg plejer at gøre om det her område - at det er frygtelig teknisk meget af det. Det bliver derfor ikke den mest sprudlende tale, og selv om det er med henblik på forhandlingsoplæg, kan der være spørgsmål, jeg har svært ved at besvare. Jeg har derfor mange gode folk med mig, så udvalget kan få svar på spørgsmål til dette vigtige område.

Der lægges op til generel enighed, og derfor er det et forhandlingsmandat, vi skal have på plads. Både min forgænger og jeg har været i udvalget om dette område ganske mange gange, og det er selvfølgelig, fordi forhandlingerne om datasikkerhed har stået på i 3 til 4 år. Nu er vi der, hvor det heldigvis er forventningen, at man når til enighed i Rådet om en samlet kompromistekst, som kan danne grundlag for de efterfølgende forhandlinger med Europa-Parlamentet. Under forhandlingerne i Rådet har der i den seneste tid været fokuseret på udvalgte dele af forslaget, som er blevet færdigforhandlet, og så er man gået videre. Der er altså taget en del delmandater undervejs. Teksten har ikke været låst fast, og derfor skal der opnås enighed om hele forordningsforslaget på rådsmødet i næste uge, og det vil også gælde den diskussion, vi har haft her i udvalget flere gange, nemlig valget mellem direktiv og forordning.

Det er klart, at når forslaget er så omfattende, og når der er opnået enighed om dele af det siden juni 2014, vil hovedfokus på rådsmødet i juni være på de dele af forslaget, som endnu ikke har været drøftet på ministerniveau.

De væsentligste udeståender er kapitel 3 om den registreredes rettigheder. Det vil bl.a. sige bestemmelserne om følgende:

- Hvad en person skal oplyses om, når oplysninger om den pågældende indsamles,
- hvilke oplysninger en person efter anmodning kan få indsigt i,
- hvornår en indsigelse fra en person indebærer, at oplysninger om den pågældende ikke længere kan behandles, og
- hvornår en registreret har ret til at få oplysninger om sig selv slettet.

Og så er det kapitel 8 om klageadgang, ansvar og sanktioner. Det vil bl.a. sige bestemmelser om

- indgivelse af klage til tilsynsmyndighederne,
- domstolsprøvelse, herunder hvilken domstol der er kompetent i en given sag,
- hvornår en person har ret til erstatning for en skade, og
- bestemmelser om bøder.

Hvad angår kapitel 3, har regeringen helt overordnet arbejdet for, at beskyttelsesniveauet i databeskyttelsesdirektivet fra 1995 ikke sænkes. Samtidig har vi lagt vægt på, at forslagets bestemmelser om den registreredes rettigheder ikke pålægger virksomheder og offentlige myndigheder for store byrder i forhold til den nytteværdi, som den registrerede opnår.

Forslagets kapitel 3, som det ligger nu, indebærer flere pligter for dataansvarlige. Forslaget indebærer således en vis udvidelse af de oplysninger, som en dataansvarlig skal meddele den registrerede i forbindelse med indsamling af oplysninger. Desuden er der en vis udvidelse af de oplysninger, som den registrerede efter anmodning kan få indsigt i.

Forslaget indebærer også en vis udvidelse af den forpligtelse, som påligger dataansvarlige, til at oplyse andre dataansvarlige om, at personoplysninger er blevet slettet. Der indføres også en ny ret for registrerede til i visse tilfælde at flytte personoplysninger fra en dataansvarlig til en anden. De pligter, der indføres for de dataansvarlige, medfører selvfølgelig en vis øget administrativ byrde. I forhold til Kommissionens oprindelige forslag er det Justitsministeriets holdning, at det foreliggende kompromisforslag indeholder en bedre balance mellem rettigheder på den ene side og byrder på den anden. Den balance er bl.a. opnået, ved at den registreredes rettigheder, som i Kommissionens forslag var meget vidtgående, er forsøgt begrænset, uden at dette er til skade for de registrerede. Bl.a. skelnes der i oplysningspligten mellem oplysninger, som skal meddeles i alle tilfælde, og oplysninger som efter en konkret vurdering kan meddeles. På den måde får den registrerede de oplysninger, som den pågældende har brug for, uden at blive overdænget med irrelevante oplysninger.

Det er en balance, som Justitsministeriet vurderer som værende o.k. i forhold til det gældende princip, som jeg gjorde rede for tidligere. Det er også vigtigt for mig at sige, at vi er så langt i processen, at der ikke er grund til at tro, at vi skulle kunne opnå bedre resultater på området.

I forhold til kapitel 8 er det vigtigt for Danmark, at der ikke blev indført en pligt til at udstede administrative bøder. Det hænger sammen med, at vi arbejder på en anden måde, og det har allerede givet grobund for nogle grundlovsmæssige betænkeligheder. På den baggrund er der i det foreliggende forslag tilføjet en bestemmelse, som bl.a. giver Danmark mulighed for ikke at gennemføre bestemmelserne om administrative bøder, men i stedet anvende vores almindelige sanktionssystem. I det lys kan vi også bakke op om kapital 8.

FO Hvad har så været de væsentligste forhandlingspositioner fra dansk side? Først og fremmest er det godt, at der lægges op til en forordning, der kan være inden for grundlovens rammer. Det gælder den såkaldte one stop shop-mekanisme, hvor det er sikret, at andre landes tilsynsmyndigheder ikke kan træffe afgørelser med direkte virkning for borgere og virksomheder i Danmark. Det andet punkt er spørgsmålet om administrative bøder, som jeg lige har været inde på.

Det har også været meget vigtigt for Danmark, at der efter forordningens vedtagelse vil være mulighed for, at man i national lovgivning kan fastsætte regler om behandling af personoplysninger på særlige områder. Det er det, som er blevet omtalt som spørgsmålet om medlemsstaternes fleksibilitet. I Danmark har vi mange særregler, som supplerer de overordnede regler i persondataloven. Regeringen syntes, at det var vigtigt at kunne opretholde disse regler, ligesom det er vigtigt, at man har muligheden for at vedtage ny lov-

givning om behandling af personoplysninger. Det fremgår nu klart af forordningen, at medlemsstaterne inden for visse rammer kan opretholde og vedtage ny national lovgivning. De bestemmelser var en del af den enighed, som blev opnået i december 2014. På baggrund af mandatet givet her i udvalget støttede Danmark enigheden.

Hvad angår spørgsmålet om retsaktens form, har jeg ikke lagt skjul på, at jeg helt principielt er tilhænger af direktiver frem for forordninger. Efter at have været beskæftigelsesminister og kæmpet med forordning 883 bryder jeg mig grundlæggende ikke om forordninger. Men selv om vi har givet den holdning til kende, har man desværre opnået enighed om en forordning. Jeg mener ikke, at retsaktens form på nogen måde kan legitimere, at Danmark siger nej på dette område. Jeg tror heller ikke, at der bliver en stor diskussion af spørgsmålet.

Spørgsmålet om nedbringelse af administrative byrder har også været prioriteret fra regeringens side, og der er fundet en god balance, synes jeg. Udvalget her har løbende støttet de danske tilkendegivelser, nu er forhandlingerne i Rådet var at være afsluttet efter 3 ½ år, og min anbefaling er, at vi fra dansk side støtter kompromisforslaget. Når der er tale om et kompromisforslag, er det altid ting, man kunne have ønsket sig anderledes, men jeg synes, at der er en god balance.

Pia Adelsteen var glad for, at ministeren grundlæggende er imod forordninger. Hun kunne dog ikke støtte forhandlingsoplægget, af frygt for at forordningen kan ændres hen ad vejen, hvis der er et flertal i EU. Man kan derfor ikke være sikker på, at datasikkerhedsbestemmelserne vil blive ved med at ligge inden for grundlovens rammer. Det var godt, at teksten om de administrative bøder var fjernet.

Hvad angik de økonomiske udfordringer, pegede hun på et brev til udvalget fra Kommunernes Landsforening, hvori man opfordrer til at tage de økonomiske udfordringer, som forordningens indeholder, med i sine overvejelser. KL skriver: "Storbritanniens justitsministerium har i 2012 udarbejdet konsekvensanalyse, der viser implementeringsomkostninger på omkring 20 mia. kr. Og senest har KL gennem den finske kommuneforening fået oplyst, at de årlige implementeringsomkostninger i Finland vil være på omkring 1½ mia. kr." Det lød voldsomt. Pia Adelsteen gik ud fra, at man havde fået foretaget en vurdering af, om de danske kommuner er i stand til at håndtere omkostningerne ved implementeringen. KL skrev endvidere, at kravene til kommunernes it-systemer burde tydeliggøres, så det var klart, hvilke nye krav der var til kommunernes systemudvikling og pengekasse. Hvad sagde ministeren til det?

Holger K. Nielsen bekræftede, at det var en indviklet sag. Forbrugerrådet havde gjort opmærksom på et problem vedrørende formålsbestemmelserne. Spørgsmålet var, om man i henhold til den nye forordning kan videregive data til kommercielle formål. Som han tolkede det, lod der til at være en svækkelse af den eksisterende ret, der går på, at man kun skal kunne indhente oplysninger til et angivet formål, og de kan ikke videreformidles, uden at man selv skal give yderligere samtykke.

Hvad angik videregivelse af data til tredjelande, kunne han forstå, at holdningen er, at der kan være velbegrundede situationer, der gør det muligt at videregive oplysninger til tredjelande. Var det rigtigt tolket, og hvordan forholdt regeringen sig til det? Holger K. Nielsen ville gerne have et uddybende notat vedrørende administrative bøder og spurgte, om det kunne være en idé at lægge sig i slipstrømmen af Europa-Parlamentet i dets forslag om et højere bødeniveau til virksomheder end det foreslåede på 5 pct. af virksomhedens omsætning. Det var vigtigt med strenge sanktioner over for myndigheder og virksomheder, hvis de overtræder bestemmelser. Databeskyttelse er et kolossalt problem, og i virksomheders markedsføring er man inde i en gråzone, hvor der er mulighed for at misbruge oplysninger. Det var vigtigt at sætte ind overfor.

Jan E. Jørgensen bakkede op om forhandlingsoplægget. Han spurgte, hvordan regeringen forestillede sig, at Datatilsynet skal klare de opgaver, som forordningen medfører. Har Datatilsynet de nødvendige kompetencer, og er det i stand til at håndtere de vanskelige spørgsmål og afgrænsninger, som forordningen lægger op til: cloudcomputing, data-sikkerhedskrav, fortolkning af forordningens uklare bestemmelser etc.? Hvis regeringen opnåede genvalg, ville den da sikre, at Datatilsynet får den fornødne indsigt i det private erhvervsliv og bevæger sig væk fra udelukkende at se sig selv som en forvaltningsmyndighed?

Per Clausen spurgte, om regeringen var enig med KL i, at forordningen vil medføre ekstra udgifter, og om man var indstillet på at kompensere kommunerne for de eventuelle udgifter i henhold til DUT-princippet? Sidstnævnte betyder, at når Folketinget indfører noget, skal man kompensere kommunerne for de udgiftsmæssige konsekvenser. Eller mente man, at KL havde uret? Ministeren mente, at de nødvendige indrømmelser var givet, men var det ikke korrekt, at hvis der senere viser sig at være et flertal for at ændre forordningen, og den kommer i strid med den danske grundlov, kan man ikke gøre noget ved det? Et direktiv ville give mere bevægelsesfrihed.

Justitsministeren mente at have givet sin holdning til kende til spørgsmålet om direktiv eller forordning. Den holdning havde Danmark givet udtryk for hele vejen igennem, og udvalgets medlemmer måtte så gøre afgørelse, om de ville stemme imod de foreslåede regler for databeskyttelse, fordi de ikke er indeholdt i et direktiv. Det var der nogle enkelte partier der ville, men regeringen foreslog at anerkende det kompromis, det var lykkedes at indgå. Som nævnt i samlenotatet vil der være tale om væsentlige statsfinansielle konsekvenser, også i erhvervslivet. Der var ikke lavet præcise vurderinger af rækkevidden, men væsentlige betød jo væsentlige. Når man vidste, hvordan sagen ville lande, og det endelig kompromis i Parlamentet forelå, ville den eksisterende eller den kommende regering være nødsaget til at foretage en mere præcis vurdering af meromkostningerne for offentlige myndigheder.

Ministeren gik ud fra, at Holger K. Nielsen henviste til artikel 6 vedrørende formålsbegrænsning: om man kan behandle personoplysninger til formål, som er uforenelige med det formål, som de først er blevet givet til. Justitsministeriet vurderede, at situationen ikke var så slem som det, der blev udtrykt i offentligheden, men omvendt ville hun ikke lægge

skjul på, at man fra dansk side har været imod artikel 6, stk. 4, men ikke har kunnet opnå flertal for det standpunkt. Som sagt var der skabt rum for, at man kan bevare det eksisterende danske sanktionssystem. Ministeren vidste ikke, hvad der vil ske, hvis reglerne bliver ændret og der opstår en grundlovsstridighed. Dog står grundloven over alt andet – også EU-regler – og det ville hun styre efter som justitsminister. Men den tid, den sorg. Det er et problem, der altid vil kunne ramme, men hun gik ud fra, at der også fra Folketingets side var opbakning til, at det altid er grundloven, der er udgangspunktet.

Hvad angik Datatilsynet, mente ministeren, at det skal håndtere den samme opgave i fremtiden som i dag. Hvorvidt ændringerne i forordningen gjorde det nødvendigt at tilføje flere ressourcer, var en diskussion, man måtte tage, når man kender omfanget af det samlede regelsæt. Det var en generel politisk diskussion og prioritering. Hvad angik bøder til virksomheder, måtte ministeren vende tilbage med svar.

Per Clausen spurgte, om det kunne passe, at regeringen ingen holdning har til, hvordan den vil håndtere en situation, hvor en forordning ændres ved hjælp af et flertal i EU og kommer i strid med grundloven. Kunne reaktionen være noget så dramatisk som at melde Danmark ud af EU, eller vil man bare sige, at det er der ikke noget at gøre ved? Og accepterede man netop ikke ved at tilslutte sig regeringens forhandlingsoplæg, at et flertal i EU kan ændre forordningen, så den strider mod grundloven? Han ville også gerne vide, om konsekvensen af forordningen også vil være, at det bliver dyrere at være dansker og at drive virksomhed i Danmark. Endvidere havde han ikke fået et svar på, om regeringen var enig med KL i, at forordningen påfører kommunerne ekstra udgifter, som også skal dækkes. Det ville være spændende at få svar på i en tid, hvor mange fører valgkamp på, at det ikke må blive dyrere at være dansker.

Jan E. Jørgensen kom ind på besættelsen af direktørposten for Datatilsynet. Ville det ikke være en god idé at finde en person, der har erfaring fra andet end Justitsministeriet, hvor man ikke får den store indsigt i vilkårene i det private erhvervsliv? Ville ministeren overveje, om ikke man bør lægge vægt på at finde en person, der har indsigt i kommercielle og digitale forhold?

Pia Adelsteen bad ministeren redegøre for, hvilken merværdi i forhold til det eksisterende danske system, der kan retfærdiggøre de væsentlige udgifter, som forordningen medfører. Kommunerne havde lavet en 2016-2020 digitaliseringsstrategi. Kommer forordningen ikke i konflikt med den strategi? Hun kunne ikke se, hvor forordningen gavtede – hverken som borger, kommune eller stat. Kunne man forklare hende det?

Holger K. Nielsen syntes, at det er meget gavnligt, at man på europæisk plan får en lovgivning, der styrker datasikkerheden. Det er vigtigt med krav til offentlige myndigheder og til virksomheder og sanktioner, hvis de ikke overholdes. Det måtte alle have en interesse i. Derfor var Socialistisk Folkeparti overordnet positive over for bestemmelserne og støttede forhandlingsoplægget. Partiet fandt dog formålsbegrænsningen meget bekymrende, idet den lod til at åbne op for, at man uden samtykke kan videregive oplysninger til kommerciel brug. Kunne ministeren sige noget mere konkret om det?

Justitsministeren sagde, at regeringen delte Socialistisk Folkepartis bekymring over den nævnte bestemmelse og havde arbejdet imod den, men hun havde noteret sig, at Socialistisk Folkeparti samlet set bakkede op om forordningen. Regeringen fandt også, at den indeholder byrder, men også lettelser, og hun gav Holger K. Nielsen ret i, at datasikkerhed bliver stadig vigtigere for borgere og for virksomheder. Der var flere bestemmelser til at sikre personoplysninger. Til Jan E. Larsen sagde ministeren, at forhandlingerne om kommunernes økonomi lå et andet sted end i Justitsministeriet, og at spørgsmålet om ansættelse i Datatilsynet var ikke et anliggende, man skulle diskutere i Europaudvalget.

Over for Per Clausen bekræftede ministeren, at der var enkelte lettelser, men at det samlet set ville blive dyrere. Det var en opgave til efterfølgende håndtering. Hun mente, at det var en hypotetisk diskussion at forestille sig, hvad der sker, hvis der på et tidspunkt træffes en beslutning i EU, der bryder med grundloven. Man kunne konstatere, at forordningen blev vurderet til ikke at være i strid med grundloven, hvilket selvfølgelig også var afgørende for regeringens indstilling. Som sagt og uden at have diskuteret det med Justitsministeriet, havde hun svært ved at se for sig, at hun i egenskab af minister skulle ende med at anbefale noget, som ikke ligger inden for rammerne af den danske grundlov. Hendes politiske udgangspunkt som justitsminister var, at grundloven står over alt andet, inklusive hvad man måtte finde på i andre fora end det danske Folketing.

Jan E. Jørgensen spurgte, i hvilket forum man så kunne diskutere ansættelse. Hvad var regeringens holdning i øvrigt til reguleringen af Datatilsynet i fremtiden? Regeringspartierne havde været del af et udredningsarbejde i Retsudvalget om netop databeskyttelse, og man foreslog i den forbindelse, at Datatilsynet kunne placeres under Folketinget. Hvad syntes regeringen om det?

Per Clausen spurgte, om man ved at tilslutte sig forordningen skulle acceptere ekstra ydelser i kommuner og staten, som man ikke kender omfanget af. Det var da spændende, at Venstre bakkede op om det, mens alle andre taler om at spare. Var ministeren ikke enig i, at hvis man ønskede at stramme op på datasikkerheden i Danmark, kunne man bare vedtage det? Argumentet fra Socialistisk Folkepartis side var, at man via en EU-regulering får indført noget, man tror man ikke kan få flertal for i det danske Folketing. Det blev det jo ikke bedre af.

Justitsministeren gentog, at der ville være forøgede udgifter i forbindelse med implementeringen af forordningen. Finansieringen måtte man finde efterfølgende.

Hun sagde endvidere, at det grundlæggende spørgsmål om Datatilsynets indretning ligger uden for dagens forhandlingsmandat om datasikkerhed. Den diskussion måtte tages et andet sted, og helt principielt diskuterede ministeren ikke ansættelser med Folketinget eller andre.

Den fungerede formand konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens for-handlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det.

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremme af den frie bevægelighed for borgere og virksomheder gennem en forenkling af accepten af visse offentlige dokumenter i Den Europæiske Union og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012

- *Generel indstilling*
- KOM (2013) 0228

Skriftlig forelæggelse.

3. Forslag til Rådets forordning om oprettelse af en europæisk anklagemyndighed (EPPO)

- *Delvis generel indstilling*
- KOM (2013) 0534

Skriftlig forelæggelse.

4. Forslag til rådskonklusioner om fornyelse af den interne sikkerhedsstrategi

- *Vedtagelse*
- KOM (2015) 0185

Skriftlig forelæggelse.

5. Terrorbekæmpelse: Opfølgning på Det Europæiske Råds erklæring af 12. februar 2015

- Rapport fra EU-formandskabet
- Rapport fra EU's antiterrorkoordinatør
- *Præsentation og/eller orienterende debat*

Skriftlig forelæggelse.

6. Opfølgning på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 23. april 2015 og Kommissionens meddelelse om En Europæisk Dagsorden for Migration

- *Orientering ved formandskabet, Kommissionen og Den Fælles Europæiske Udenrigs*
- *tjeneste samt politisk drøftelse og udveksling af synspunkter*

Skriftlig forelæggelse.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

8. Siden sidst

a) **Sag C-218/14, Singh m.fl.**

b) **Sag C-561/14, Genc**

Skriftlig forelæggelse.

FO Punkt 2. Rådsmøde nr. 3395 (miljø) den 15. juni 2015

1. Kommissionens forslag til direktiv om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer og om en ændring af direktiv 2003/35/EF

– *Politisk drøftelse*

KOM (2013) 0920

Skriftlig forelæggelse.

FO 2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1007/2009 om handel med sælprodukter

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 15. juni 2015, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2015) 0045

KOM (2015) 0045 – bilag 8 (GRU alm. del - svar på spm. 75 om at redegøre for ministerens overvejelser om Danmarks støtte til EU's ønske om at blive observatør i Arktisk Råd)

KOM (2015) 0045 – bilag 7 (fælleserklæring fra regeringerne i Grønland og Nunavut om revideringen af EU's sælforordning)

KOM (2015) 0045 – bilag 6 (Greenpeace Statement on Arctic Indigenous Community hunt)

KOM (2015) 0045 – bilag 5 (Europa-Kommissionens besvarelse af spørgsmål fra MEP Ulla Tørnæs om sælfangst i Grønland)

KOM (2015) 0045 – bilag 4 (brev til Europa-Parlamentets rapporteur vedr. kommissionens forslag om sælprodukter)

KOM (2015) 0045 – bilag 3 (svar på Inatsisartuts §37-spm. om inuit-undtagelsen i EU vedr. handel med sælprodukter)

KOM (2015) 0045 – bilag 2 (GRU alm. del - svar på spm. 54 om en vurdering af, hvilken effekt EU kommissionens nyeste forslag vedrørende salg af sælskindsprodukter i EU vil have for Grønlands eksport af sælskind og for de grønlandske fangere)

Miljøministeren: Forslaget forelægges til forhandlingsoplæg. Det lettiske formandskab har anmodet om mandat til at indlede trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet med henblik på at opnå en førstebehandlingsaftale. Jeg skal henvise til omtalen af forslaget i samlenotatet oversendt til udvalget den 2. juni 2015.

Dette handler om EU's sælforordning, der blev vedtaget i 2009. Den indebærer som udgangspunkt et forbud mod handel med sælprodukter i EU - dog med enkelte undtagelser. Undtaget fra forbuddet er bl.a. sælprodukter, der stammer fra inuitter og andre oprindeli-

ge samfund, og handel med sælprodukter, der stammer fra forvaltningsmæssig regulering af sælbestanden – den såkaldte MRM-undtagelse.

Da sælforordningen i sin tid blev vedtaget, afstod Danmark fra at stemme. Det gjorde vi, fordi vi mente, at forordningen på trods af inuitundtagelsen ville få negative konsekvenser for omsætningen af sælskind fra det grønlandske fangersamfund. Det har desværre vist sig at holde stik.

Sælforordningen har ifølge Landsstyret haft alvorlige negative konsekvenser for Grønland. Forbrugertilliden til sælskind i EU er væk, og der mangler grundlæggende viden om lovligheden af inuitsælprodukter. Det har haft alvorlige økonomiske konsekvenser for det grønlandske samfund. Landsstyret har oplyst, at der er sket et drastisk fald i eksporten af sælskind til EU siden sælforordningen blev vedtaget. Således er Great Greenlands omsætning faldet fra 63 mio. kr. i 2005 til 15 mio. kr. i 2013.

Nu har Kommissionen så fremsat et forslag til ændring af sælforordningen. Det har den, fordi Canada og Norge i 2010 indbragte EU's sælforordning for WTO's tvistbilæggelsesinstans med påstand om, at den indebar uberettiget forskelsbehandling mellem oprindelige folk. WTO gav i juni 2014 EU medhold i, at et forbud mod sælprodukter kan begrundes i moralske hensyn. Samtidig anfægtede WTO inuitundtagelsen og sagde, at den medførte uberettiget forskelsbehandling mellem grønlandske og canadiske inuitter. Og derudover underkendte WTO også MRM-undtagelsen. Med henblik på at bringe EU's lovgivning i overensstemmelse med WTO-afgørelsen har Kommissionen udarbejdet forslaget til ændring af sælforordningen.

Kommissionens foreslår derfor en stramning af inuitundtagelsen. Der tilføjes bl.a. nye kriterier om dyrevelfærd, og Kommissionen tildeler sig selv en mulighed for at begrænse omsætningen af inuitsælprodukter, hvis omfanget tyder på, at der primært fanges sæler kommercielt. Desuden foreslås MRM-undtagelsen helt fjernet.

Sagen har stor betydning for Grønland, og vi har derfor etableret et meget tæt samarbejde med Landsstyret om sagen. Regeringen mener helt grundlæggende, at sælfangsten på Grønland er bæredygtig og foregår med fuld respekt for dyrevelfærden. Sælbestanden på Grønland er ikke truet, og fangerne skal have jagtbeviser og er grundlæggende veludannede gennem stærke familietraditioner. Den grønlandske sælfangst og handel med skind er derfor en helt legitim aktivitet, der har afgørende betydning for det grønlandske fangersamfunds økonomi, kultur og identitet.

FO Regeringen lægger derfor i sin holdning afgørende vægt på at varetage Grønlands interesser i sagen. Grønlands muligheder for at eksportere sælprodukter til EU må ikke blive forringet, men skal snarere forbedres. Regeringen lægger særlig vægt på, at formålet om at støtte inuitsamfundene styrkes, så de alvorlige negative konsekvenser, som sælforordningen har haft for Grønland, undersøges og korrigeres. Medlemsstaterne skal forpligtes til at informere offentligheden om, at inuitsælprodukter fuldt lovligt kan importeres og handles i EU, og Kommissionen skal forpligtes til at evaluere forordningens konsekvenser for inuitsamfund.

Sagen er delt ressource mellem Miljøministeriet og Udenrigsministeriet, og vi er i tæt samarbejde med Landsstyret gået aktivt ind i forhandlingerne - både i forhold til Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet. Indtil videre er det lykkedes for os at få betydelige forbedringer ind i forslaget, herunder i forhold til dyrevelfærd, oprindelige folks rettigheder, informationsforpligtelser og konsekvensvurderinger. Så det går den rigtige vej. Lad mig for god orden skyld nævne, at vi selvfølgelig har sikret os, at vores udspil fuldt ud respekterer WTO's afgørelse.

Hvorvidt Danmark i sidste ende kommer til at tilslutte sig det endelige forhandlingsresultat er endnu for tidligt at sige noget om, men regeringen vil selvfølgelig rådføre sig med Landsstyret, før der tages endelig stilling. Jeg vil holde udvalget orienteret om udfaldet af forhandlingerne.

Pia Adelsteen undrede sig over, at de regler overhovedet var blevet indført, men syntes, at ministeren redegjorde fint for, at man åbenbart har nogle moralske hensyn. Var sælbestanden truet andre steder, når den nu ikke var det på Grønland? Sælpelse er fede, syntes hun, og så vidt hun vidste, er der nogle steder så mange sæler, at det generer fiskerne. Måske burde man holde bestanden nede via jagt. Pia Adelsteen var glad for, at ministeren ville lægge afgørende vægt på at tage hensyn til Grønland, men hun mente principielt, at forordningen skulle skrottes. Hvad ville der ske, hvis Danmark til sidst sagde nej?

Sara Olsvig takkede den danske regering og de danske partier for at stå sammen med Grønland på området. Der var ingen tvivl om, at hele EU's sælforordning er baseret på følelser. Der er fundamentalt galt, at den starter med at konstatere, at sælen er et følede væsen og ikke tager udgangspunkt i bestandsestimeringerne og den reelle situation i Arktis, hvor sælen er en fødevarer og et handelsprodukt. Inuitundtagelsen svarer til, at man i Danmark ikke måtte eksportere svinekød, medmindre man kalder sig viking.

Det ville det være godt, hvis man kunne forhindre stramningerne i at blive realiseret, for selv om undtagelsen i sig selv er lidt sær - man burde jo bare tillade bæredygtig sælfangst - ville stramningerne gøre det endnu værre. Derfor har Inuit Ataqatigiit kæmpet hårdt imod dem sammen med mange andre partier og den danske regering. Inuit Ataqatigiit påpegede ugen før to ting over for de danske ordførere på området og over for ministeren. Det drejede sig for det første om en mere direkte henvisning til FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder og ILO-konvention 169 om det samme. På den måde kan man binde det op på de internationale aftaler på området. Inuitundtagelsen er jo baseret på oprindelige folks rettigheder. For det andet drejede det sig om, hvorvidt man vil sikre, at der kommer en socioøkonomisk analyse af konsekvenserne af forordningen, der - som ministeren havde sagt - har været store. Grønlands mulighed for at eksportere sælskind er blevet forringet, det viser alle tal tydeligt. Det er godt, man kæmper videre, men hvordan har man taget imod de to forslag?

Per Clausen fandt det forbløffende, at man udviser så stor omhu fra EU's side for at begrænse og forhindre salget af sælskind, mens man intet gør for de forhold, hvorunder man udvikler skindprodukter såsom mink. Der var ingen grund til at lave begrænsninger,

når aflivningen foregår dyrevelfærdsmæssigt acceptabelt og bestanden sikres. Begge dele gør sig gældende her. Regeringen gør, hvad den kan, for at forsvare Grønlands interesser under de givne omstændigheder.

Miljøministeren bekræftede, at det lå regeringen og Folketinget overordentlig meget på sinde at gøre noget ved den situation, der er opstået på baggrund af sælforordningen fra 2009, og de problemer den skaber for Grønland. Danmark stemte på grund af de nævnte bekymringer ikke for den. Nu har man så en mulighed for at påvirke tingene i en bedre retning, og det havde regeringen i samarbejde med Grønlands Landsstyre lagt sig i selen for at gøre. Åbningen kunne have medført en forværring, men via hårdt arbejde tegner det til, at man kan trække tingene i en bedre retning. Det lå i den seneste kompromistekst fra formandskabet.

Ministeren svarede Pia Adelsteen, at man tidligere har diskuteret, hvordan fiskerne - ikke mindst på Bornholm - i stigende grad er generet af sæler. Her har man også drøftet fredningen af de sælarter, der findes i Danmark. Sælbestanden i Grønland generer imidlertid ingen fiskere, og det afgørende her er, at de jagede arter, ikke er truede. Det er der andre sælarter, der er, og de må derfor ikke jages. Hvis Danmark siger nej, vil man stå ret alene med det i EU – man forventer ikke, at det vil være muligt at samle et blokerende flertal, så det vil blive vedtaget alligevel. Det er lidt hårde odds, men Danmark gør, hvad man kan, og det er som sagt lykkedes i det nyeste kompromisforslag at tage højde for nogle af Danmarks ønsker.

Ministeren svarede Sara Olsvig, at Danmark har taget de ting med, de var blevet gjort opmærksom på, også af hende, og understreget, at der skal indarbejdes en henvisning til rettighederne fra konventionerne om oprindelige folk, både erklæringen fra FN om oprindelige folks rettigheder og ILO-konvention 169. Det ligger i kompromisforslaget nu, og det var ministeren meget tilfreds med. Samtidig har man også arbejdet for at få forordningens negative konsekvenser undersøgt og korrigeret. I den nuværende kompromistekst er der på dansk foranledning indsat en forpligtelse for Kommissionen til at evaluere på forordningens formål og på inuitundtagelsen. På den måde mente ministeren, at Sara Olsvigs ønsker var opfyldt.

Ministeren bekræftede Per Clausen i, at der ikke var tale om en truet bestand, og at den grønlandske sælfangst er bæredygtig og dyrevelfærdsmæssigt i orden.

Pia Adelsteen gentog, at forordningen efter Dansk Folkepartis mening slet ikke burde eksistere. Derfor var det lidt svært at give mandat. Hun opfordrede ministeren til at foreslå Kommissionen at skrotte denne forordning. Men man bevægede sig trods alt den rigtige vej, og derfor ville hun gerne støtte forhandlingsoplægget.

Miljøministeren svarede, at de kommentarer, som Dansk Folkeparti havde sendt, var omfattet af regeringens holdning. De var enige om, hvor den afgørende vægt skulle lægges.

Sara Olsvig understregede, at det var vigtigt at undersøge konsekvenserne, fordi de har været så markante, siden forordningen blev vedtaget i 2009. Hun var glad for de direkte henvisninger til ILO-konventionen og FN's deklARATION. Ingen europæiske lande havde endnu været imod FN-deklARATIONEN, som blev vedtaget i 2007. Det måtte forpligte. Det forholdt sig lidt anderledes med ILO 169. Det er vigtigt at få dem med, fordi de giver oprindelige folk meget klare rettigheder til at udvikle sig økonomisk, socialt og kulturelt og til at udnytte ressourcerne, hvor man bor. Hun konstaterede, at kampen fortsætter for Grønland og for Danmark. Det er bare et lille skridt, hvis det, der var på bordet, lykkedes. Hele forordningen er lidt hen i vejret. Det var rart at vide, at de danske partier hele vejen rundt var med på vognen.

Miljøministeren erklærede sig enig i, at det var vigtigt med et tæt samarbejde med Landsstyret og en bred opbakning i Folketinget, når de går til EU med disse spørgsmål.

Den fungerende formand konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier havde ytret sig imod det.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Siden sidst

- a) **Sag C-106/14, FCD og FMB**
- b) **Sag C-472/14, Canadian Oil Company Sweden Aktiebolag**
- c) **Sag C-71/14, East Sussex County Council**

Skriftlig forelæggelse.

Mødet sluttede kl. 12.30